

Trendy súčasnej liečby onkologických ohorení

Jozef Mardiak

Protinádorová liečba

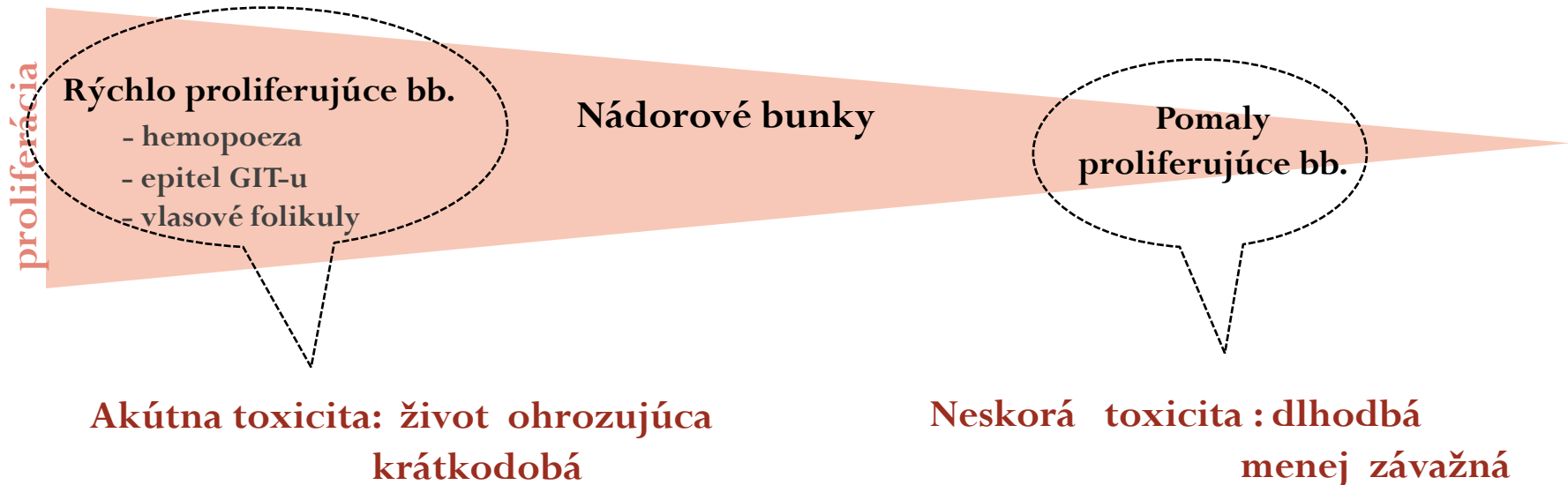
- Poškodenie nádorovej bunky → apoptózu
- Cytostatická liečba: nešpecifická → toxicita

≈ rýchlosti proliferácie tkanív

Protinádorová liečba

- Poškodenie nádorovej bunky → apoptózu
- Cytostatická liečba: nešpecifická → toxicita

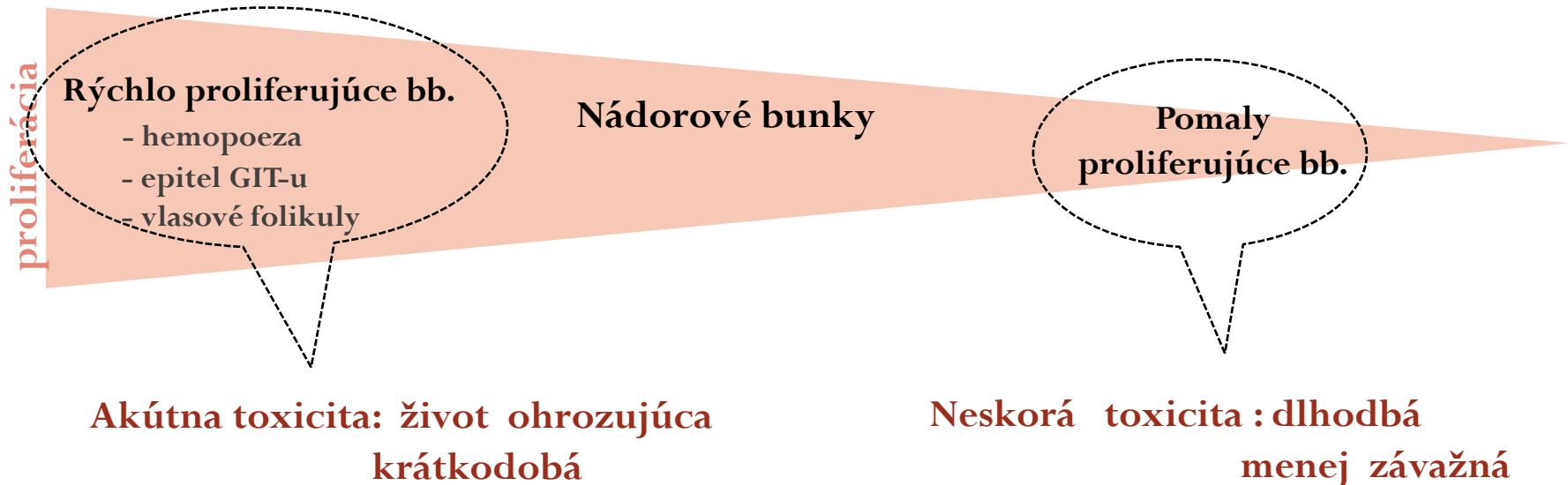
≈ rýchlosti proliferácie tkanív

Protinádorová liečba

- Poškodenie nádorovej bunky → apoptózu
- Cytostatická liečba: nešpecifická → toxicita

≈ rýchlosti proliferácie tkanív

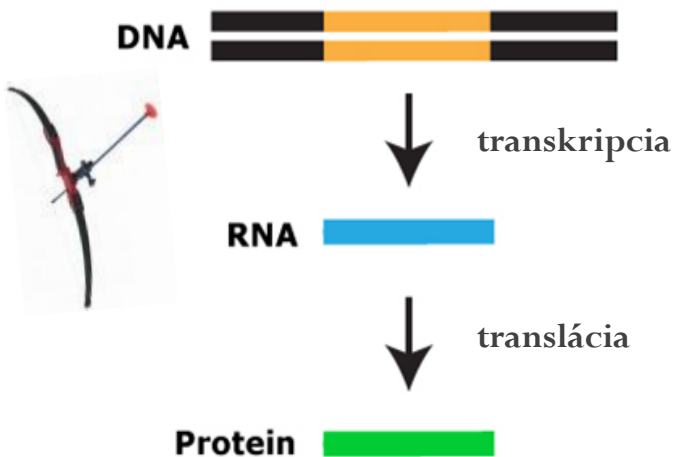
Opakované prerušované podávanie → vznik rezistencie

Biologická „cielená“ liečba

- Využiť biologické rozdiely medzi nádorovými a zdravými bunkami
- **Cieľ („Sen“):** rozšíriť spektrum liečiteľných nádorov
znižiť toxicitu
vyhnúť sa rezistencii
- **Hlavný problém:** nájsť vhodné liečebné ciele

Ciele biologickej liečby

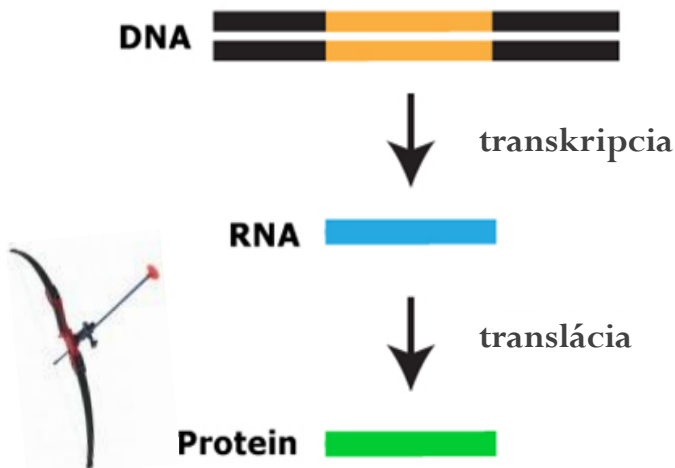
Centrálna dogma molekúlarnej biológie

- Mono / oligogénové poškodenie je veľmi zriedkavé
- Priemerný počet mutovaných génov v nádore je 60
- Variabilita v rámci jednotlivého typu nádoru
- Iba 3-5% génov v bunke je aktívnych
- Hierarchia génov : „Drivers“ / „Passengers“
- Epigenetické zmeny (metylácia)

Ciele biologickej liečby

Centrálne dogma molekúlárnej biológie

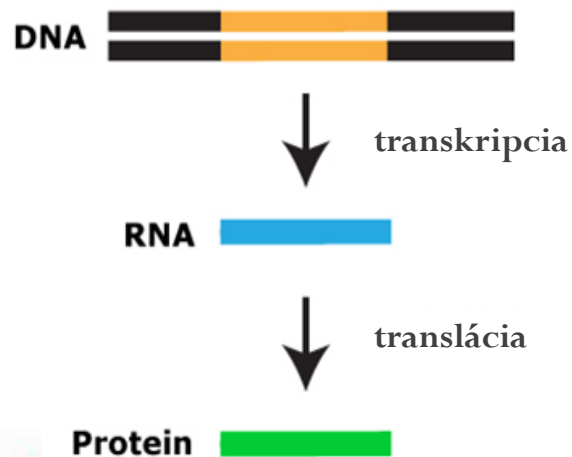

Post-transkripčný mechanizmus:

- **micro RNAs**
(krátka RNA – komplementárne deaktivuje RNA)
- **ubiquitin**
(proteín, ktorý umožňuje deštrukciu proteínov)
- **subcellulárna lokalizácia**
(umiestňovanie proteínov na správne miesto v bunke)
- **post-translačný mechanizmus**
(pridanie biochemických funkčných skupín – acetát, fosfát, lipidy,...)

Ciele biologickej liečby

Centrálne dogma molekúlárnej biológie

- **Potranslačné zmeny: proteolýza, fosforylácia, glykolýza**

Ciele biologickej liečby

Centrálne dogma molekúlárnej biológie

DNA

↓ transkripcia

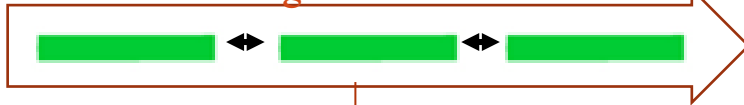
RNA

↓ translácia

Protein

signálna cesta

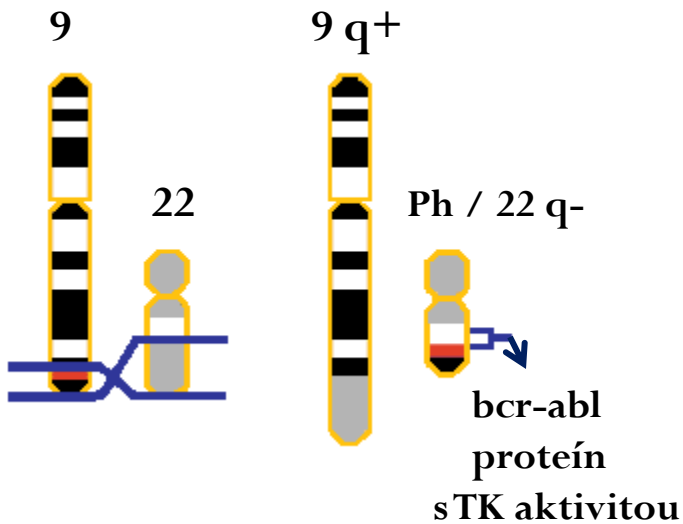
receptor

- Väčšina onkogénov kóduje kinázové signálne cesty, ktoré prenášajú extracelulárne podnety na genóm prostredníctvom receptora

Onkogény zodpovedné za ochorenie

Chronická myelocytárna leukémia

t (9;22) : BCR-ABL

Svetlobunkový karcinóm obličky

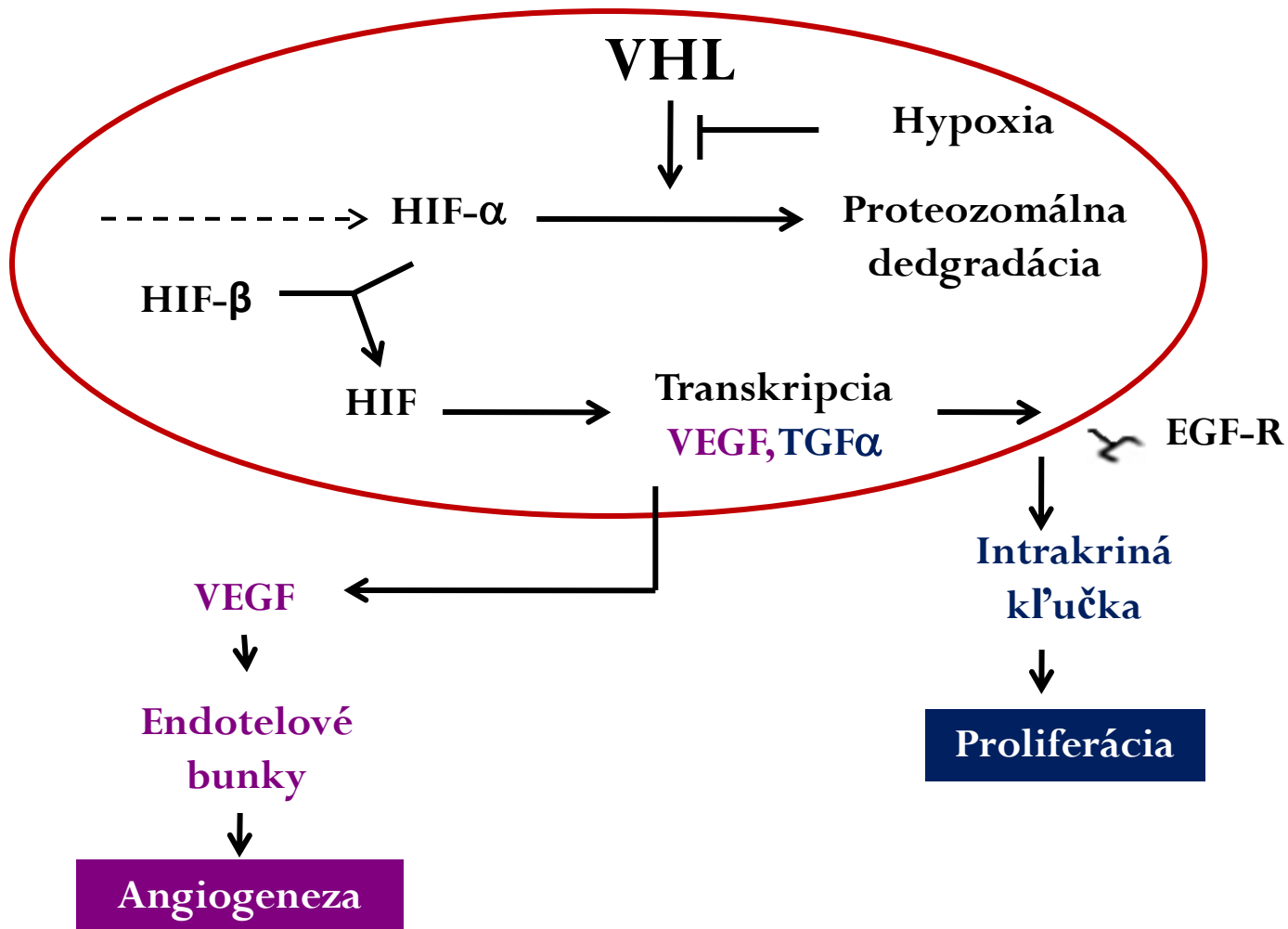
3p25 : VHL

Kolorektálny karcinóm

APC
P53
RAF
RAS
PI3K
BAX
PTEN
⋮

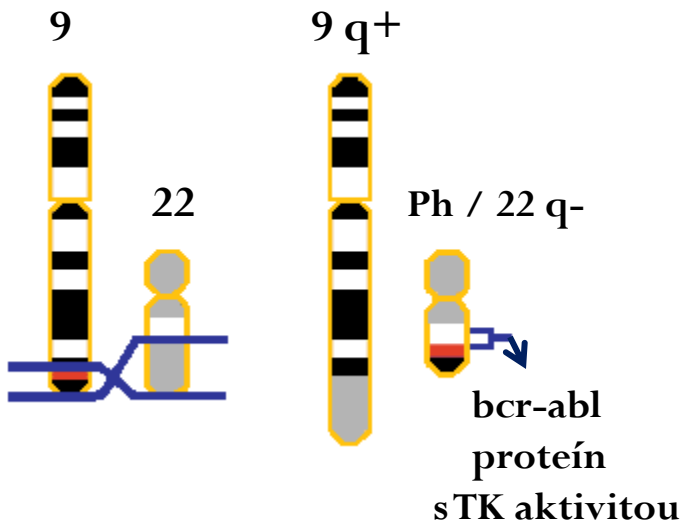
Svetlobunkový ca obličky

Onkogény zodpovedné za ochorenie

Chronická myelocytárna leukémia

t (9;22) : BCR-ABL

Svetlobunkový karcinóm obličky

3p25 : VHL

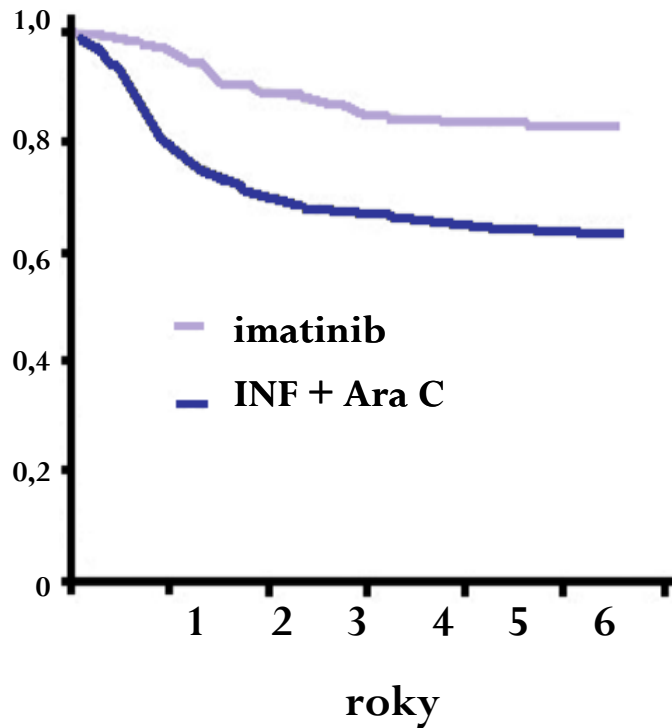

Kolorektálny karcinóm

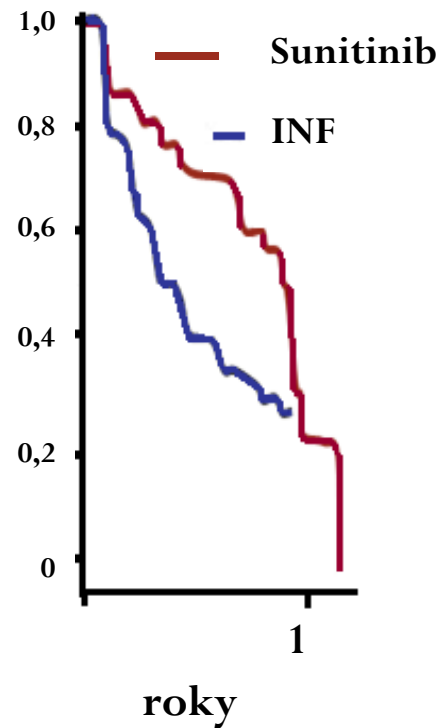
APC
P53
RAF
RAS
PI3K
BAX
PTEN
⋮

Prežívanie bez pogrésie

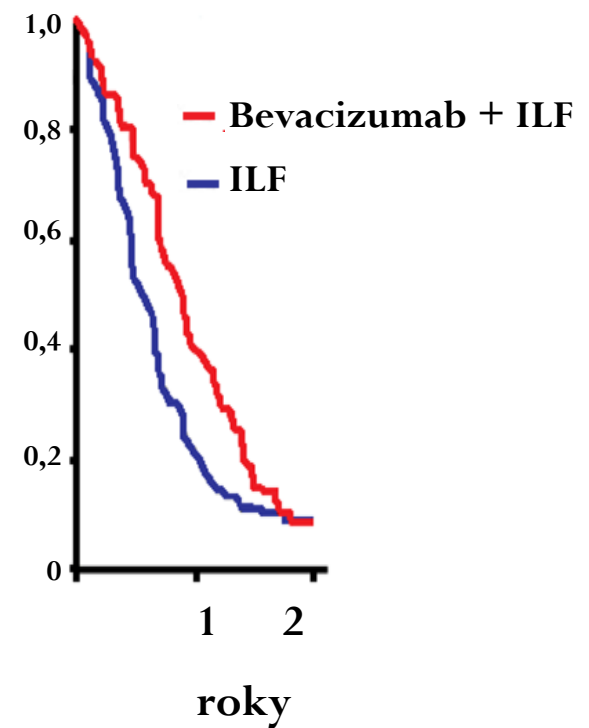
Chronická myelocytárna leukémia

Karcinóm obličky

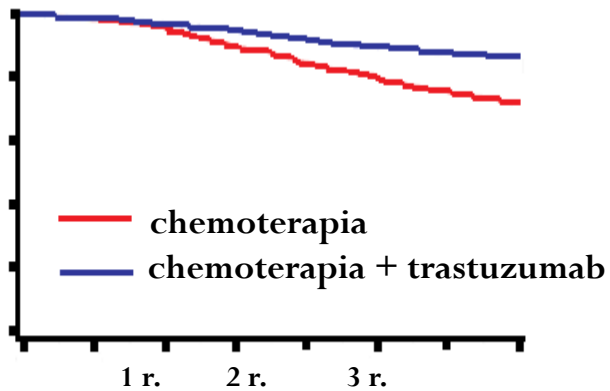
Karcinóm kolorekta

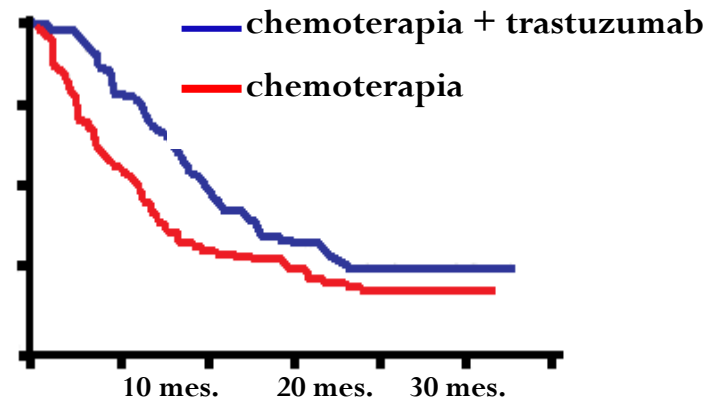
Prežívanie do progresie

Včasnú štádiá

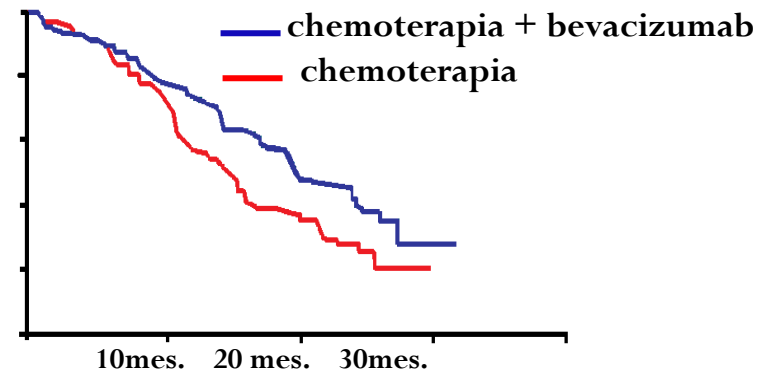
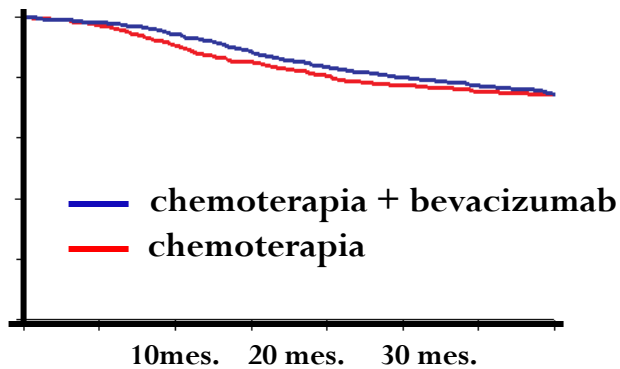
Ca prsníka

Pokročilé štádiá

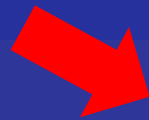

Ca kolorekta

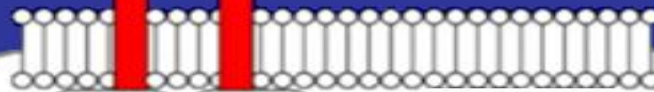
„Cílené“ lieky

Monoklonálne
protilátky

Liganda

Receptor

Tyrosine
kinase

Other enzyme
or adaptor

Malé
molekuly

Gene activation,
Cell cycle progression

Growth Arrest
or
Apoptosis

„Cielené“ lieky

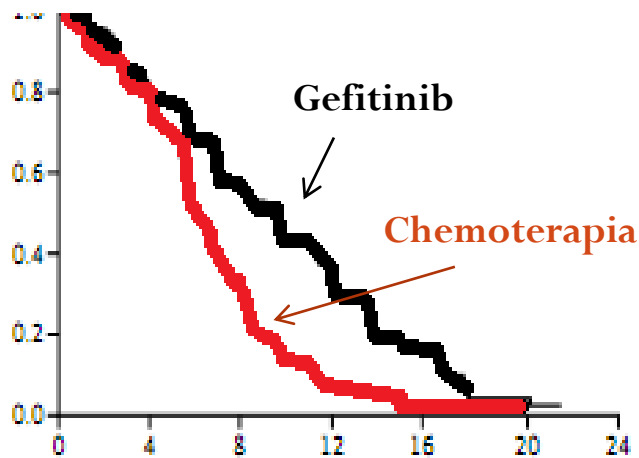
- **Monoklonálne protilátky** : „príliš“ špecifické
- **Tyrozín kinázy** : - niekoľko desiatok
 - zastupené vo všetkých tkanivách
 - toxicita
 - individuálne rozdiely
 - potreba presnejšej diagnostiky
 - prekvapivá toxicita

Mutácie EGF receptoru pri ca pľúc

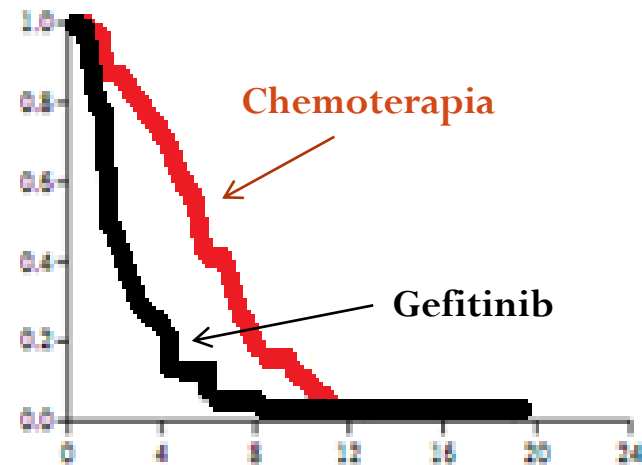
- exón 19 a / alebo 21

Prežívanie bez recidívy

Mutácia +

Mutácia -

Toxicita malých molekúl

- Mukozitída
- Hand & foot syndróm
- Krvácanie, hojenie rán
- Kardiotoxicta, hypertenzia
- Hypofunkcia štítnej žlazy
- Leukoencefalitídy
- Hemopoeza

Ciele používané v klinike

- Signálne cesty geneticky definovaných molekulárnych abnormalít (BCR-ABL)
- Povrchové antigény (CD20, CD33, CD 52)
- Imunitný systém
- Apoptóza (proteázomové inhibítory)
- Signálne cesty stimulujúce rast (EGF)
- Signálne cesty ovplyvňujúce angiogenezu
- Signálne cesty ovplyvňujúce „repair“ mechanizmus

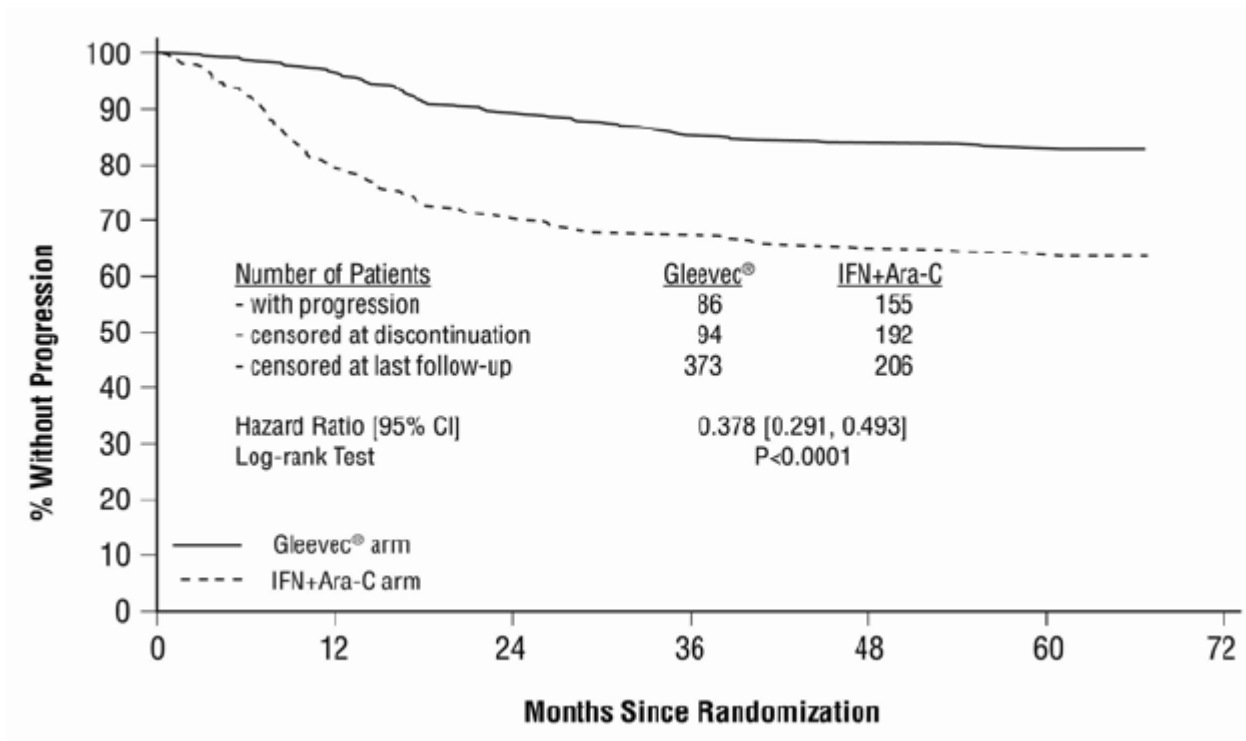
Predĺženie prežívania

- Chronická myelocytárna leukémia: **imatinib**
- Gastrointestinálny strómalný sarkóm: **imatinib**
- Non-Hodgkinov lymfóm: **rituximab + CHT**
- Ca obličky: **sunitinib, sorafenib, temsirolimus**
- Koloréktálny ca: **bevacizumab + CHT**
cetuximab + CHT
- Nemaalobunkový ca pľúc: **erlotinib, gefitinib**
bevacizumab + CHT
- Ca hlava a krk: **cetuximab + RAT**
- Ca prsníka: **trastuzumab + CHT**

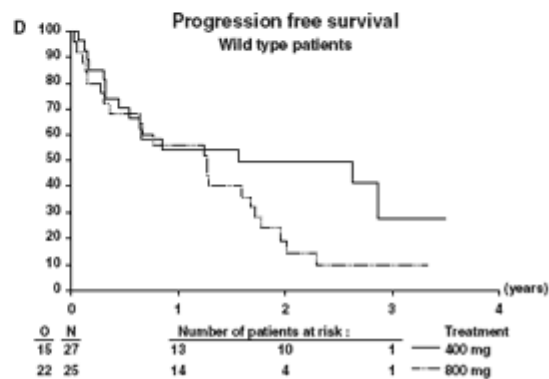
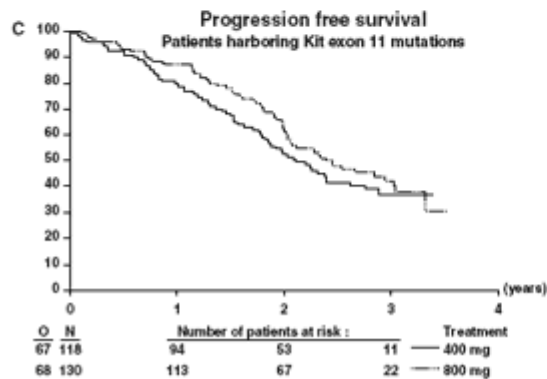
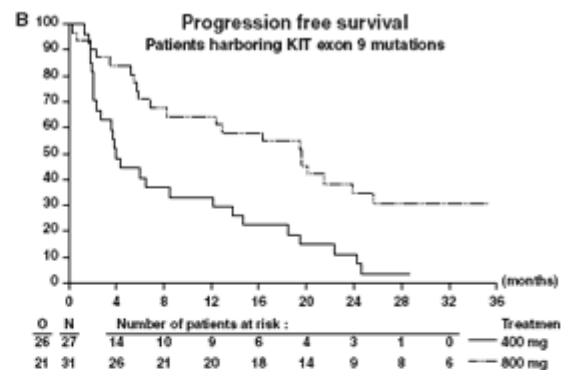
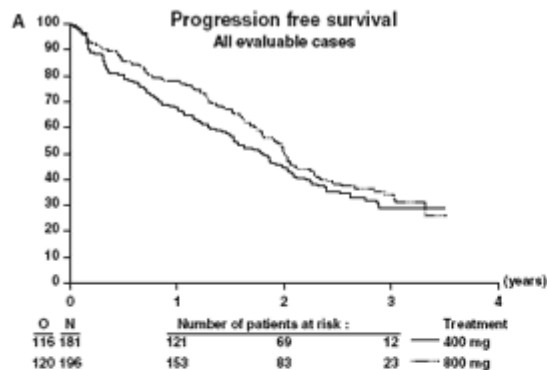
Otázky

- **Vyliečenie ?**
- **Necielené podávanie cielenej liečby**
- **Indukovaná rezistencia**
- **Rôznorodá prekvapivá toxicita**

Ďakujem za pozornosť !

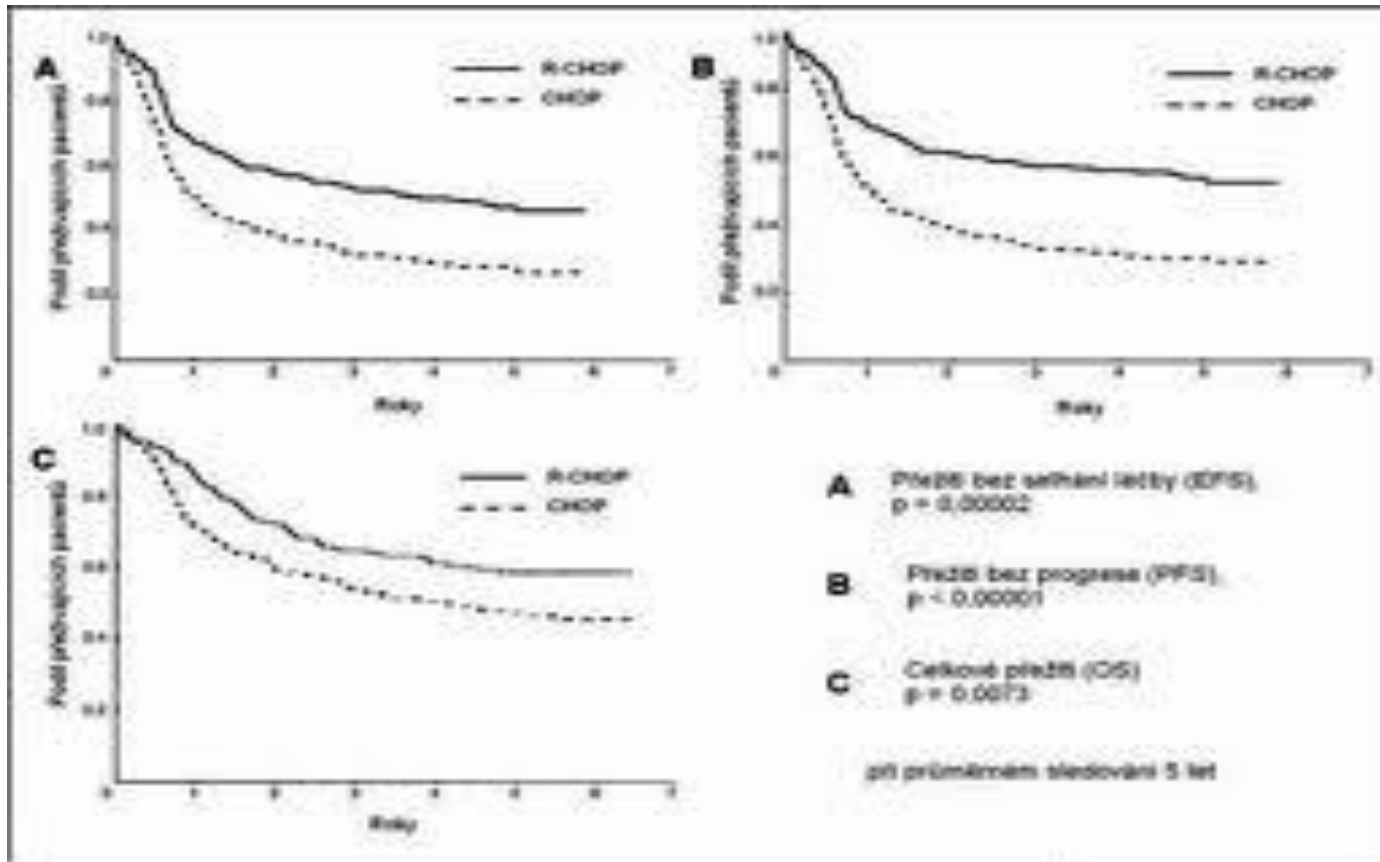

O'Brien,
 NEJM,
 2008

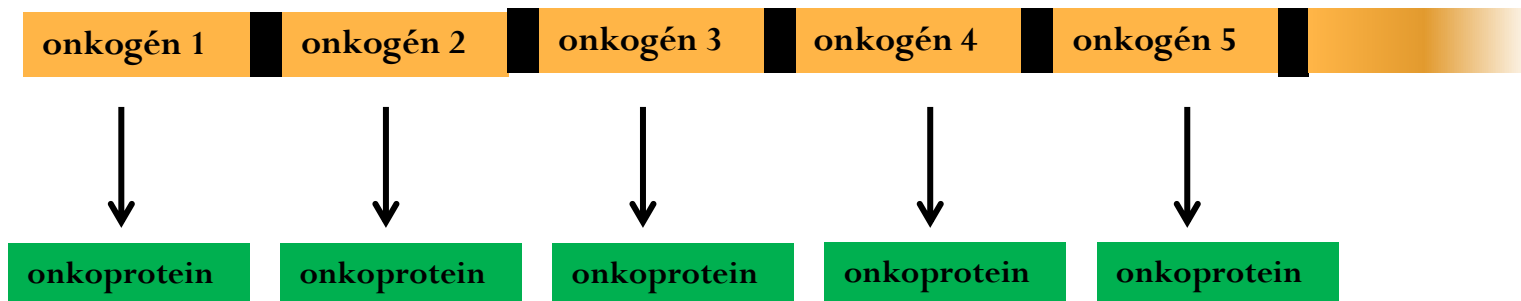

European Journal of Cancer, 42, Maria Debiec-Rychter et al., KIT mutations and dose selection for imatinib in patients with advanced gastrointestinal stromal tumors, 1090-1103, 2006, with permission from Elsevier

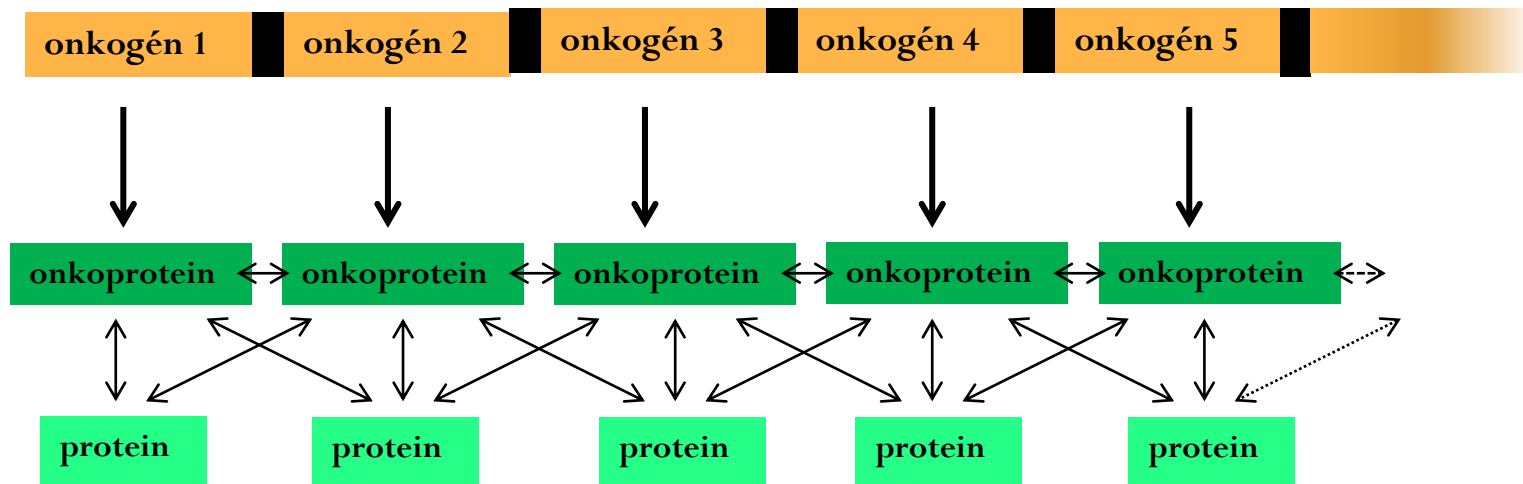
Pfreundschuh, Lancet
oncology, 2006

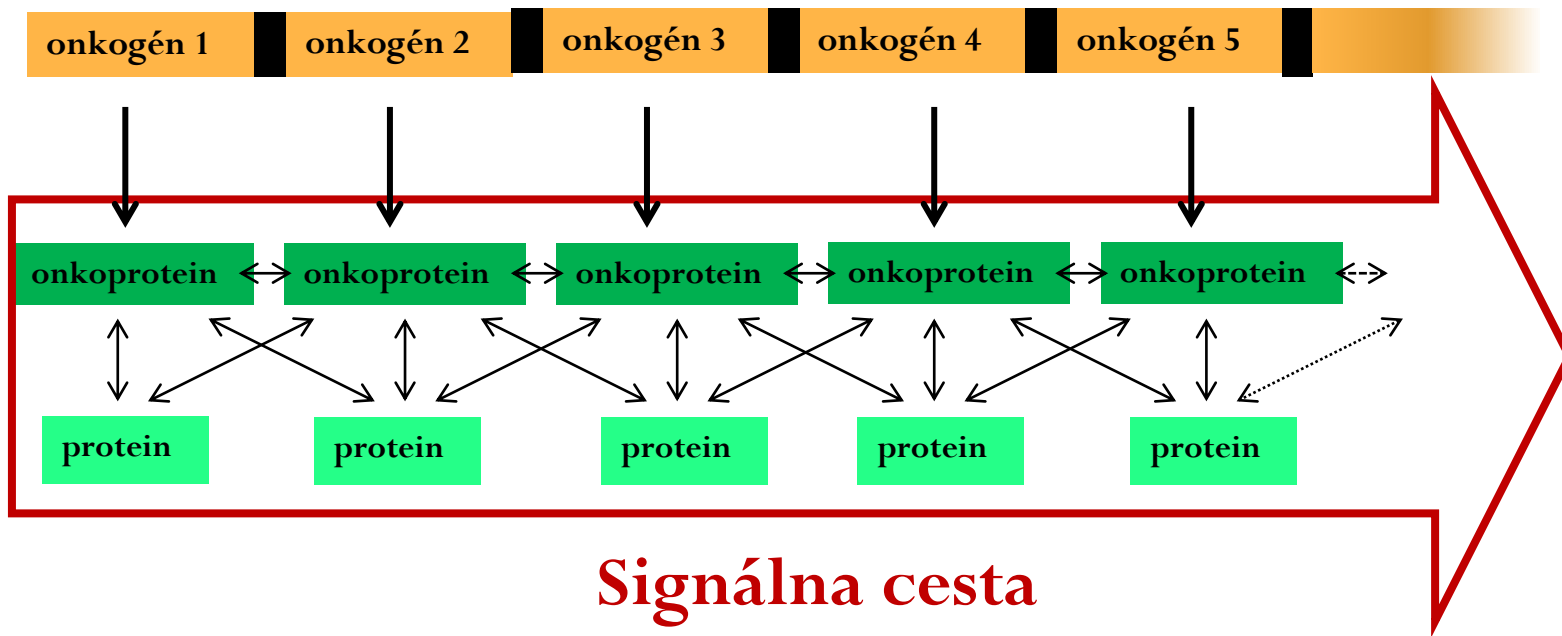
Signálna cesta

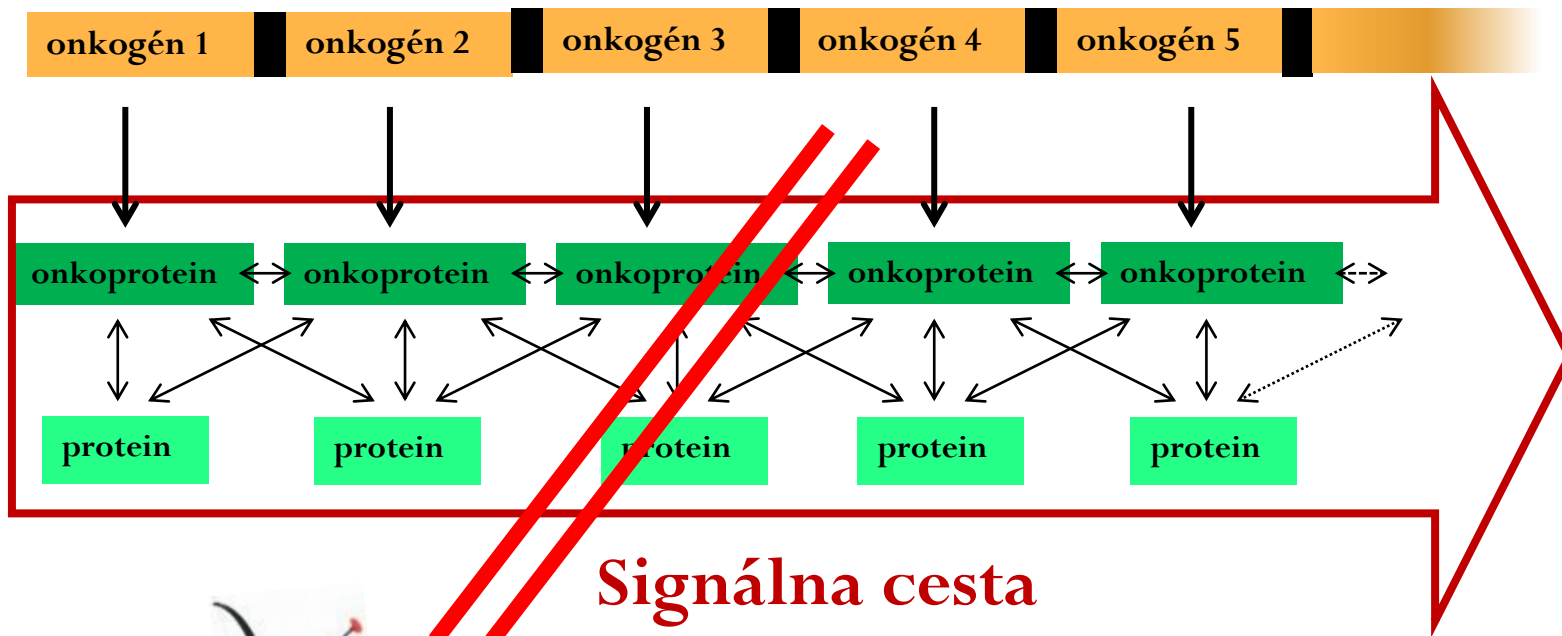
Signálna cesta

Signálna cesta

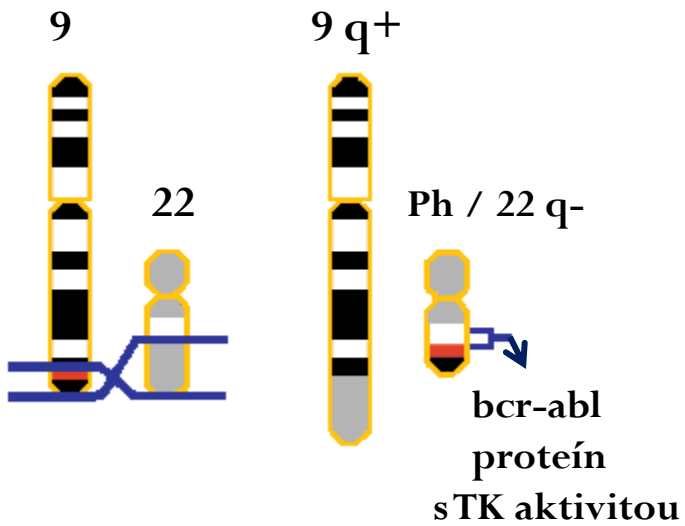

Signálna cesta

Chronická myelocytárna leukémia

t (9;22) : BCR-ABL

Svetlobunkový karcinóm obličky

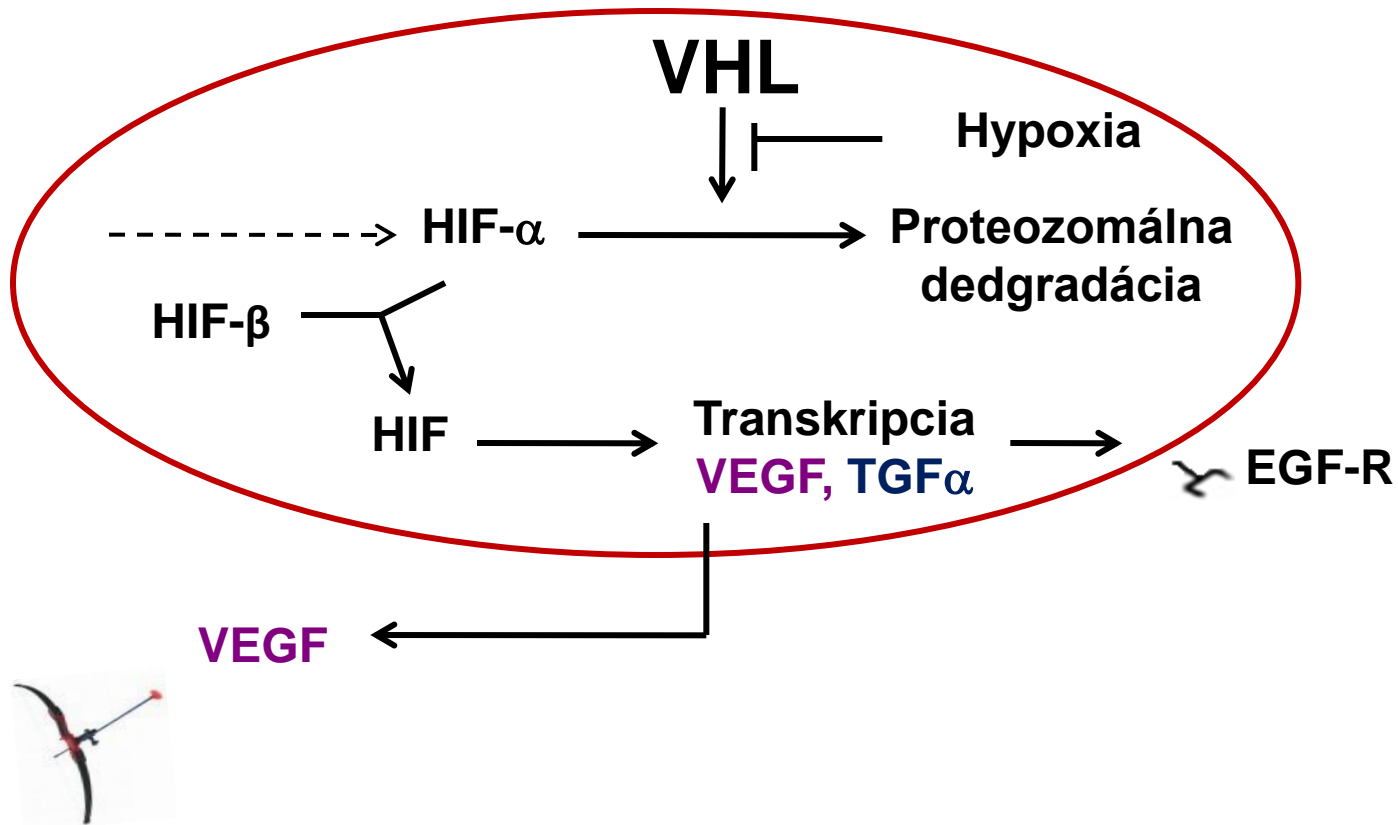
3p25 :VHL

Kolorektálny karcinóm

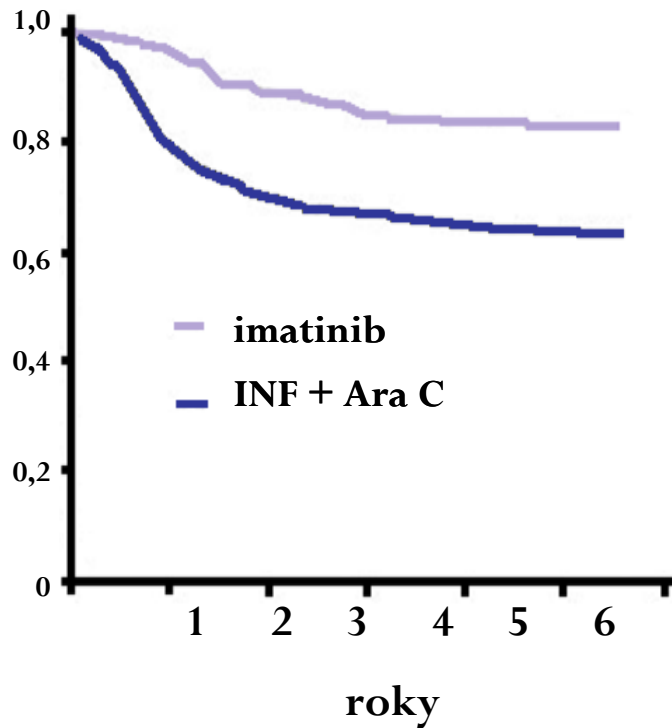
APC
P53
RAF
RAS
PI3K
BAX
PTEN
⋮

Svetlobunkový ca obličky

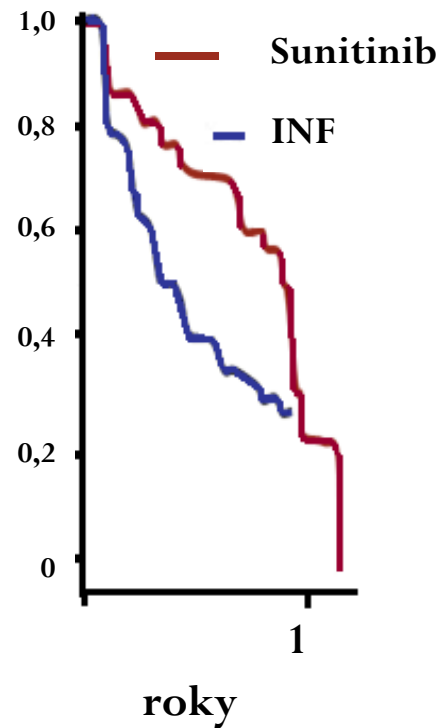

Prežívanie bez poriesie

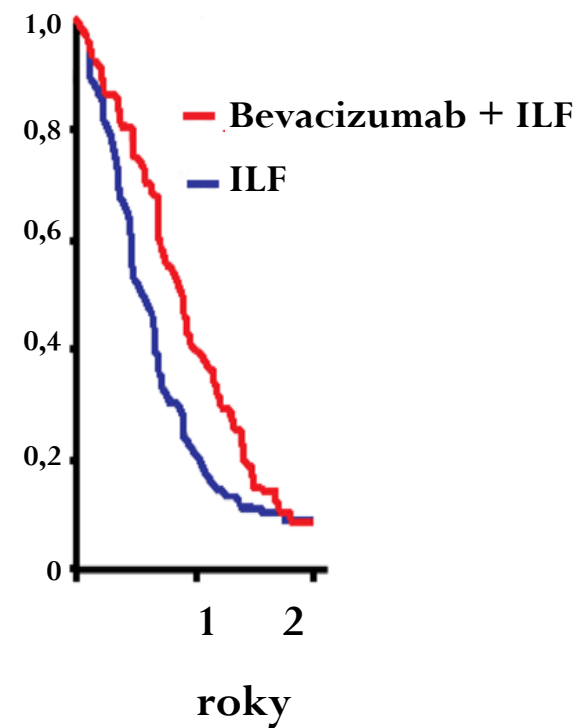
Chronická myelocytárna leukémia

Karcinóm obličky

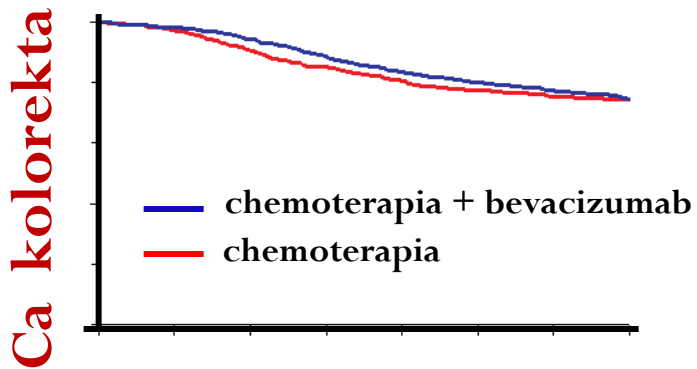
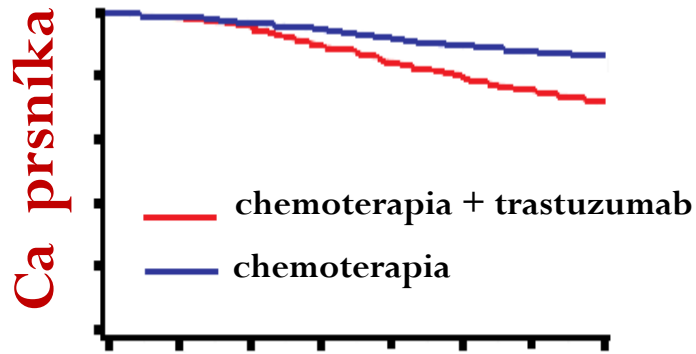

Karcinóm kolorekta

Prežívanie do progresie

Včasné štádiá

Pokročilé štádiá

